

บุกเบิกของสื่อสิ่งพิมพ์ในการสนับสนุนภารมภาระเสียงใช้จากตัวเลข

นางสาวเด่นเรือน เหลืองเชิง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปวชญานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-420-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLE OF PRINTED MEDIA IN SUPPORTING
THE ACTIVITY SURROUNDING LOTTERIES

Miss Denduen Luengcheng

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-420-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บกบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในการสนับสนุนวัฒนธรรมการเลี้ยง
ราชจากตัวเลข

๗๘

นางสาวเด่นเดือน เหลืองเชิง

ภาษาไทย

การสืบสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. สักดา ปันเนнงเพ็ชร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น^๔
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

一
四

กมล บุรี คอมบดีบันกิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ถงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์

..... *ณ จก* ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นันกวน สุกานต์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.สักดา พันنهม่งเพ็ชร์)

(ผู้อำนวยการส่วนราชการ ดร. กานต์จนา แก้วเทพ)

ค้นเดือน เหลืองเชียง บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในการสนับสนุนวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคจากตัวเลข (THE ROLE OF PRINTED MEDIA IN SUPPORTING THE ACTIVITY SURROUNDING LOTTERIES) อ.ที่ปรึกษา : ดร.ศักดา มั่นเนหะเพ็ชร์, 150 หน้า. ISBN 974-632-420-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารและสื่อพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาที่ขึ้นนำการเสี่ยงโชคจากตัวเลขโดยเฉพาะ เพื่อวิเคราะห์ภารกิจหน้าที่ในการสนับสนุนวัฒนธรรมดังกล่าว หรือทั้งศึกษาลักษณะการบันทึกตัวของภารกิจหน้าที่ การเสี่ยงโชคจากตัวเลข ในสังคมไทย ภายใต้กรอบการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีบทบาทหน้าที่ทางสังคมของสื่อมวลชนและแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมชาติ

ผลการวิจัยพบว่า การบันทึกตัวของวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคตัวเลข ในสังคมไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะขั้นได้แก่ วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมปัจจุบัน และวัฒนธรรมมวลชน ในที่สุด อย่างไรก็ตาม ก็มิได้มีเป็นวัฒนธรรมมวลชนอย่างเดียว แต่เป็นสองอย่างเดียว นั่นคือ น้องจากยังมีลักษณะบางประการที่เป็นวัฒนธรรมประชาชั้นผู้ด้อยค่า

สื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและขึ้นนำภารกิจเสี่ยงโชคตัวเลขโดยตรง เหล่านั้น ได้ก่อให้เกิดภารกิจในการให้สถานภาพการเสี่ยงโชคจากตัวเลข โดยเฉพาะในแบบของการบันทึกตัวให้สอดคล้องกับสภาพสังคม นอกจากนี้ยังทำให้เกิดภารกิจที่ในการตอกย้ำค่านิยมบางประการ ในสังคมไทย โดยเป็นไปในลักษณะที่เจาะลึกลงสู่ความค่านิยมดั้งเดิม และประการสุดท้ายก็คือ สื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดภารกิจในการโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อให้คนในสังคมมีติดกับภารกิจเสี่ยงโชคตัวเลขมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนักศึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C650176 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: PRINTED MEDIA / LOTTERY / POP CULTURE

DENDUEN LUENGCHENG : THE ROLE OF PRINTED MEDIA IN SUPPORTING THE
ACTIVITY SURROUNDING LOTTERIES. THESIS ADVISOR : SAKDA PANNENGPEECH
Ph.D. 150 pp. ISBN 974-632-420-9

Research involves the study, analysis and specific role of the printed media with a particular interest in lottery-winning magazines and leaflets in support of various activities concerning lotteries. In addition, research has included the study of the reproduction process of lottery activities in Thai society, with data being obtained through means of the social functions of both the mass media and pop culture theories.

The study indicated that lottery activities in Thai society are divided into 3 sectors : folk, pop and mass, although the mass sector is usually combined with the pop sector.

The above-mentioned printed media play an integral role in 3 main functions as follows ; status conferrel, enforcement of social norms and relevant propaganda for social objectives.

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(๙)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของบุคลากรนาย ข้าพเจ้าไดร์
ขอขอบพระคุณ ดร.ศักดา ปันเนหงส์เพชร์ ชั้นกรุณาปรับเป็นที่อาจารย์ปริญญาพร้อม
ทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำ และที่สำคัญที่สุดคือ ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์
ดร.นันทวัน สุชาโต ที่กรุณาสละเวลา มาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์หลายประการ ดร.กาญจนาน แก้วเทพ ผู้จัด
ประกายความคิดและกรุณาให้คำปรึกษามาโดยตลอด และขอขอบพระคุณ คุณสมบัติ
พลายน้อย หรือ ส.พลายน้อย และเจ้าน้าที่ของสำนักงานสลาภกินแบ่งรัฐบาลที่
เอื้อเฟื้อข้อมูล รวมทั้งบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมการเลียงโซค
จากตัวเลขทั้งหลาย ที่อาจจะให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้โดยไม่รู้ตัว

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบทอนพระคุณมารดาของข้าพเจ้า ผู้ป่วยนาจะเห็น
ความรุ่งโรจน์ของชีวิตลูก และสนับสนุนทุกวิถีทาง เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์นี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวเด่นเดือน เหลืองเรือง

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๓
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญแผนภาพ.....	๑๑
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
๒. แนวคิดและกฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	๑๑
๓. รายเนื้อหาเชิงวิจัย.....	๒๑
๔. พัฒนาการของ การเลี้ยงโซคจากตัวเลขในแบบวัฒนธรรม.....	๒๙
๕. บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะด้านในการสนับสนุนวัฒนธรรม.....	๕๑
การเลี้ยงโซคจากตัวเลข	
๖. บทสรุป.....	๙๖
รายการอ้างอิง.....	๑๐๖
ภาคผนวก ก.....	๑๐๙
ภาคผนวก ข.....	๑๑๕
ประวัติผู้เขียน.....	๑๕๐

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1. รายละเอียดการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	26-27
2. การผลิตข้าวเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคในยุคแรก	33
3. การผลิตข้าวเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคในยุคที่สอง	44
4. การปฏิบัติการทางวัฒนธรรมของการเสี่ยงโชคจากตัวเลข	49-50
5. พัฒนาการของ การเสี่ยงโชคจากตัวเลข ในสังคมไทย	97
6. การแพร่ขยายของวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคจากตัวเลข	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย